

UZASADNIENIE

Zaskarżonym pkt. 2 postanowienia z dnia 2 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa M. T. przeciwko Instytutowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o wynagrodzenie, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, ekwiwalent pieniężny za urlop, odszkodowanie i sprostowanie świadectwa pracy, oddalił wniosek pełnomocnika powódki o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w zakresie kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że ustanowił dla powódki M. T. adwokata z urzędu. Okręgowa Rada Adwokacka w Ł. wyznaczyła na pełnomocnika z urzędu adwokata J. K. (1). W dniu 13 listopada 2014 roku adwokat J. K. (1) złożył wniosek o przyznanie ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w wysokości 5.191,23 zł, na którą składa się kwota 3.321 zł zasądzona wyrokiem Sądu oraz kwota 900 zł przyznana przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym podwyższone o stawkę podatku od towarów usług tj. o 23 %.

Sąd podniósł, iż w niniejszej sprawie adw. J. K. (1) wykazał, iż koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu nie zostały wyegzekwowane w postępowaniu egzekucyjnym i mając na uwadze § 21 w zw. z § 19 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przyznał pełnomocnikowi procesowemu powódki kwotę 3.321 zł, zawierającą podatek VAT w wysokości 621 zł, zasądzoną wyrokiem Sądu z dnia 25 października 2012 r.

Jednocześnie Sąd powołując się na treść art. 118 § 2 k.p.c. wskazał, iż powyższy przepis zawęża zakres pełnomocnictwa procesowego, który określa art. 91 pkt. 2 k.p.c., a w konsekwencji adwokat ustanowiony z urzędu przed sądem powszechnym nie jest umocowany do działania za stronę w postępowaniu egzekucyjnym po prawomocnym zakończeniu postępowania. Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie pełnomocnik ustanowiony z urzędu składając wniosek w imieniu strony o wszczęcie egzekucji, wyszedł poza zakres swojego umocowania wynikający z postanowienia o jego ustanowieniu. W związku z powyższym Sąd I instancji oddalił wniosek o przyznanie kosztów w tym zakresie.

Powyższe orzeczenie w zakresie pkt. 2 zaskarżył pełnomocnik powódki adwokat J. K. (1). Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów procesowego par. 21 w zw. z par. 19 w zw. z par. 11. ust 1 pkt. 7 w. zw. z par 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz.U. za 2013.461 z późn. zm.) w zw. z art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze U Dz. U nr 16 poz. 24 późn. zm.), przez oddalenie wniosku o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi J. K. (2) sprawie (...) w kwocie 1107 zł wraz z podatkiem Vat,

2. naruszenie przepisów procesowego art. 118 par 2 k.p.c. w zw. z art. 91 pkt. 2 k.p.c. przez jego błędna wykładnię, a następnie błędne zastosowanie oraz art. 122 par. 1 i 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie,

3. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 65 k.c. w zw. z art. 300 k.p. przez błędną wykładnię treści upoważnienia udzielonego pełnomocnikowi z urzędu do zastępowania strony powodowej w sprawie jedynie do reprezentacji w postępowaniu rozpoznawczym przed sądami do uprawomocnienia się wyroku, gdyż w treści delegacji z dnia 29 lipca 2010 roku o wyznaczaniu przez (...) w Ł. brak takiego ograniczenia oraz brak takiego ograniczania w orzeczeniu Sądu o przyznaniu stronie pełnomocnika z urzędu, a zgodnie z art. 91 k.p.c. pełnomocnictwo z mocy

samego prawa obejmuje upoważnienie do dokonywania wszystkich opisanych w artykule czynności procesowych, w tym pisanych w pkt. 2 dotyczących zabezpieczenia i egzekucji.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez przyznanie od Skarbu Państwa - Sadu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z w kwocie 1.107,00 zł wraz z podatkiem Vat, za reprezentację w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w sprawie KM 1658/11.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 461 - dalej: rozporządzenie) stanowi, podobnie jak art. 29 ust 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.), że koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa, przy czym rozporządzenie określa szczegółowe zasady ponoszenia tych kosztów przez Skarb Państwa. Skarb Państwa nie będzie nimi obciążony jedynie w sprawie, w której kosztami procesu obciążony został przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. I w takim przypadku jednak, gdyby egzekucja tych kosztów przez pełnomocnika z urzędu okazała się bezskuteczna, do Skarbu Państwa "powraca" obowiązek przyznania ich ze środków publicznych (§ 21 rozporządzenia).

Zgodnie zaś z art. 118 § 2 stanowi, iż adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że z postanowienia sądu wynika, iż obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej. Oznacza to, iż § 2 art. 118 k.p.c. zawęża zakres pełnomocnictwa procesowego, który określa art. 91 k.p.c. Adwokat ustanowiony z urzędu w postępowaniu przed sądem powszechnym nie jest umocowany do działania za stronę w postępowaniu egzekucyjnym po prawomocnym zakończeniu postępowania (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 lutego 2013 r., I ACz 198/13, LEX nr 1344106).

Wprawdzie w judykaturze przyjmuje się, że samo wydanie przez sąd drugiej instancji prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (np. wyroku) nie stanowi przeszkody, aby ustanowiony w tej sprawie pełnomocnik podejmował skutecznie działania, ale jednocześnie wskazuje się że dopuszczalne są działania związane z fazami postępowania poprzedzającymi uprawomocnienie się orzeczenia kończącego postępowanie. Za dopuszczalne, mieszczące się z mocy samego prawa w zakresie pełnomocnictwa procesowego uznano więc dokonywanie przez umocowanego w sprawie pełnomocnika czynności - w sensie czasowym - już po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, ale - w sensie merytorycznym - dotyczących wcześniejszych jego faz, jak np. wniosek o wydanie odpisu wcześniejszego orzeczenia, wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia albo wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej itp. (postanowienie SN z dnia 9 maja 2014 r., I PZ 6/14, LEX nr 1475266).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że adwokat J. K. (1) ustanowiony z urzędu, składając w imieniu strony wniosek o wszczęcie egzekucji wyszedł poza zakres swojego umocowania wynikający z postanowienia o jego ustanowieniu. Przy czym bez znaczenia pozostaje podnoszona przez skarżącego argumentacja, iż ograniczenie umocowania pełnomocnika ustanowionego z urzędu do działania w imieniu strony jedynie do dnia prawomocnego zakończenia postępowania, nie zawarto ani w treści delegacji z dnia 29 lipca 2010 r. o wyznaczeniu przez (...) w Ł., ani w orzeczeniu Sądu o przyznaniu stronie pełnomocnika z urzędu. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż jak wskazano powyżej art. 118 § 2 k.p.c. zawęża zakres pełnomocnictwa procesowego, który określa art. 91 k.p.c., a w związku z tym pełnomocnictwo przedstawiciela procesowego strony, ustanowionego przez Sąd z urzędu (art. 118 § 1 kpc) wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie sprawie.

Nie można również podzielić zarzutu skarżącego, iż pełnomocnik ustanowiony z urzędu w braku umocowania do działania w postępowaniu klauzulowym i egzekucyjnym, zostaje pozbawiony możliwości wykazania bezskuteczności

egzekucji, co zaś jest warunkiem ubiegania się przez pełnomocnika o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej od Skarbu Państwa.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą pełnomocnik ustanowiony dla strony z urzędu swoje prawa przewidziane w art. 122 k.p.c. związane ze ściąganiem należnej sumy tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika może realizować przez uzyskanie klauzuli wykonalności na swoje nazwisko, w granicach należnej mu kwoty (zob. orzeczenie SN z dnia 2 listopada 1954 r., 2 CZ 248/54, PiP 1955, z. 1, s. 150; uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 stycznia 1975 r., II CR 784/74, OSP 1975, z. 11, poz. 241; uchwała SN z dnia 1 marca 1989 r., III CZP 12/89, Biul. SN 1989, Nr 3, poz. 11). Wyegzekwowanie przez adwokata ustanowionego z urzędu w całości należnych mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z kosztów procesu zasądzonych od strony przeciwnej skutkuje zaspokojeniem jego roszczenia w stosunku do Skarbu Państwa. Stosownie bowiem do § 21 i 19 ww. rozporządzenia w przypadku gdy w sprawie cywilnej kosztami procesu został obciążony przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa sąd przyznaje po wykazaniu bezskuteczności ich egzekucji. Zatem pełnomocnik z urzędu (z wyłączeniem strony, którą reprezentował) może więc swoje uprawnienie zawarte w art. 122 k.p.c. realizować, składając wniosek o wszczęcie egzekucji kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu we własnym imieniu w celu wyegzekwowania tych kosztów. Tym samym zwrot kosztów egzekucji nie należy się pełnomocnikowi z urzędu od Skarbu Państwa, a jedynie od dłużnika. Skarb Państwa w oparciu o art. 29 Prawa o Adwokaturze ponosi bowiem tylko koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Natomiast ta w niniejszej sprawie, z uwagi na przekroczenie granic pełnomocnictwa, taką nie była.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Przewodnicząca: Sędziowie:

Z./ odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć adw. J. K. (1).